

भानुमत् *a.* 1 Luminous, bright, splendid. -2 Beautiful, handsome. -*m.* 1 The sun; तुल्येऽपराधे स्वर्भानुर्भानुमन्तं चिरेण यत् *Śi.* 2. 49; *Ku.* 3. 65; *R.* 6. 36; *Rs.* 5. 2. -*ती* *N.* of the wife of Duryodhana.

भाम् 1 *Ā.* (भामते) To be angry; (also 10 *P.* according to *L. D. B.*).

भामः [भाम्-ञञ्] 1 Brightness, lustre, splendour. -2 The sun. -3 Passion, wrath, anger. -4 A sister's husband; अहो भगिन्यहो भाम मया वां बत पाप्मना । पुरुषाद् इवापत्यं बहवो हिंसिताः सुताः ॥ *Bhāg.* 10. 4. 15. -**मा** 1 A passionate woman. -2 *N.* of one of the wives of *Kṛiṣṇa*, usually called सत्यभामा. -**Comp.** -**नी** *m.* the Supreme Being; एष उ एव भामनीरेष हि सर्वेषु लोकेषु भाति य एवं वेद *Ch. Up.*

भामिन् *a.* 1 Passionate, angry. -2 Shining. -3 Handsome, beautiful.

भामिनी 1 A beautiful young woman; (कामिनी); क्षितिरिन्दुमती च भामिनी पतिमासाद्य तमन्वयपौरुषम् *R.* 8. 28. -2 A passionate woman (often used like चण्डी as a term of endearment); उपचीयत एव कापि शोभा परितो भामिनि ते मुखस्य नित्यम् *Bv.* 2. 1. -**Comp.** -**विलासः** *N.* of a poem by *Jagannātha Paṇḍita*.

भामकः A sister's husband; *L. D. B.*

भामहः *N.* of the author of अलङ्कारशास्त्र and प्राकृत-मनोरमा.

भारः [भृ-ञञ्] 1 A load, burden, weight (fig. also); कुचभारानमिता न योषितः *Bh.* 3. 27; so श्रेणीभार *Mā.* 84; भारः कायो जीवितं ब्रह्मकीलम् *Mā.* 9. 37. -2 Brunt, thickest part (as of a battle); *N.* 5. 5. -3 Excess, pitch; सा मुक्तकण्ठं व्यसनातिभाराच्चक्रन्द *R.* 14. 68. -4 Labour, toil, trouble. -5 A mass, large quantity; विष्णुवृत्तिर्जदानां प्रचलति निविडग्रन्थिबद्धोऽपि भारः *Mā.* 5. 4. कुचं, जटा. -6 A particular weight equal to 2000 *palas* of gold; कृतं भारसहस्रस्य शूलं कालायसं महत् *Rām.* 6. 67. 68. -7 A yoke for carrying burdens. -8 An epithet of *Viṣṇu*. -9 Task imposed on anyone; आनुकूल्येन कार्याणामन्तरं संविधीयते । भारं हि रथकारस्य न व्यवस्यन्ति पण्डिताः ॥ *Mb.* 4. 49. 4. -10 A particular manner of beating a drum. -**Comp.** -**अवतरण** -**तारणम्** the removal of a load from. -**आक्रान्त** *a.* heavily laden, over-burdened. -**आक्रान्ता** *N.* of a metre; भाराक्रान्ता मभनरसना गुरुः श्रुतिरसहयैः *Chand. M.* -**उद्धरणम्** The lifting of a load. -**उद्धरः** a porter, burden-carrier. -**उपजीवनम्** living by carrying burdens, a porter's life; वरं भारोपजीवनम् *Pt.* 1. 280. -**ऊढिः** *f.* the bearing of a load. -**गः** a mule. -**भृत्** *m.* an epithet of *Viṣṇu*; भारभृत् कथितो योगी *V. Sah.* -**यष्टिः** a pole for carrying burdens. -**धरः** one who carries loads suspended at the two ends of a pole borne on the shoulder (*Mar.* काबडधारी); भारयष्टिधरेऽपि पुरुषैर्विष्टिकारिभिः *Śiva B.* 30. 23. -**वाह** *a.* (-**भारोही** *f.*) bearer of burdens. -**वाहः** a burden-carrier, porter; भारवाहस्य पत्न्याः *Mb.* 3. 133. 1. (-**ही**)

indigo. -**वाहनः** a beast of burden. (-**नम्**) a cart, waggon. -**वाहिकः** a porter. -**सह**, -**साह** *a.* 'able to carry a great load', very strong or powerful; विकृष्य चापं समरे भारसाहमनुत्तमम् *Mb.* 6. 74. 1. -**हः** an ass. -**साधन** *a.* effecting arduous works, accomplishing great objects; कार्मुकैर्भारसाधनैः *Mb.* 2. 99. 20. -**हरः**, -**हारः** a burden-bearer, porter. -**हारिन्** *m.* an epithet of *Kṛiṣṇa*.

भारक *a.* (At the end of comp.) Loaded with. -**कः** 1 A load, burden, weight. -2 A particular weight.

भारायते *Den.* *Ā.* 1 To become a burden, form a load. -2 To be like a load.

भारिक, **भारिन्** *a.* 1 Bearing or carrying a load. -2 Heavy. -*m.* A burden-carrier, porter; *Ms.* 2. 188.

भारिका A heap, multitude.

भारङ्गी 1 A female supporter. -2 *Clerodendrum Siphonantus* (*Mar.* भारंगी).

भारण्डः A kind of fabulous bird. (Also भारण्ड; एकोदराः पृथग्भ्रीवा अन्येन्यफलमक्षिणः । असंहता विनश्यन्ति भारण्डा इव पक्षिणः *Pt.* 5. 101.

भारत *a.* (-**ती** *f.*) [भरतस्येदम्, भारतात् भरतवंशानधिष्ठित्य कृतो ग्रन्थः अण्] Belonging to or descended from *Bharata*. -**तः** 1 A descendant of *Bharata*; (such as बिदुर; सजातहर्षो मुनिमाह भारतः *Mb.* 3. 20. 8; also वृतराष्ट्र, अर्जुन in *Bg.*). -2 An inhabitant of *Bharatavarṣa* or *India*. -3 An actor. -4 An epithet of the sun shining on the south of *Meru*. -5 Fire. -**तम्** 1 *India*, the country of *Bharata*; एतद्दृग्गुरुभार भारतं वर्षमद्य मम वर्तते बभौ *Śi.* 14. 5. -2 *N.* of the most celebrated epic poem in *Sanskrit* which gives the history of the descendants of *Bharata* with innumerable episodes. (It is attributed to *Vyāsa* or *कृष्णद्वैपायन*, but the work, as we have it at present, is evidently the production of many hands); श्रवणाञ्जलिपुटपेयं विरचितवान् भारताख्यममृतं यः । तमहमरागमकृष्णं कृष्णद्वैपायनं वन्दे ॥ *Ve.* 1. 4; व्यासगिरां निर्यासं सारं विश्वस्य भारतं वन्दे । भूषणतयैव संज्ञां यदङ्कितं भारती वहति ॥ *Ārya.* S. 31. -3 The science of music and dramaturgy founded by *Bharata*. -**ती** Speech, voice, words, eloquence; भारतीनिर्घोषः *U.* 3; तमर्थमिदं भारत्या सुतया योक्तुमर्हसि *Ku.* 6. 79; नवरसरचिरां निर्मिति-मादधती भारती कवेर्जयति *K. P.* 1. -2 The goddess of speech, *Sarasvatī*; कीरानने स्फुरसि भारति का रतिस्ते *Govindarāja.* -3 *N.* of a particular kind of style; भारती संस्कृतप्रायो वाग्व्यापारो नटाश्रयः *S. D.* 285. -4 A quail. -5 The dramatic art in general. -6 The *Sanskrit* speech of an actor. -7 One of the 10 orders (दशनाम) of *Gosāvins*, mendicants (*Mar.* दसनाम गोसावी). -**Comp.** -**आख्यानम्**, -**इतिहासः**, -**कथा** the story of the *Bhāratas* (महाभारत). -**मण्डलम्**, -**वर्षम्** *India*. -**सावित्री** *N.* of a stotra; इमां भारतसावित्रीं प्रातरुत्थाय यः पठेत् *Mb.* 18. 5. 64.

भारद्वाजः [भरद्वाजस्यापत्यम् अण्] 1 *N.* of *Droṇa*, the military preceptor of the *Kauravas* and *Pāṇḍavas*;